

MEMORIA 2017

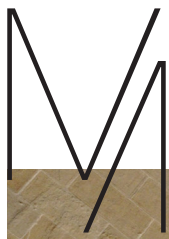
SAN TELMO
MUSEOA

DONOSTIA
SAN SEBASTIÁN

donostia
kultura

San Telmo Museoko aurrealdea.

2017. urtea jardueren eta programazioaren ohiko erritmora itzultzeko urtea izan zen, Donostiaren Kultura Hiriburutzak 2016an mugarri garrantzitsua jarri ondoren Museoa ere.

Emaitzak onak izan ziren, bai jarduerari eta erakusketari zegozkienak, intentsitate- eta kalitate-mailari eutsi baitzieten, eta bai Museora etorritako jendearen aldetik ere, **bisita kopuruak** gaitzitu egin baitzituen hiriburutzaz aurreko datuak, eta **136.000tik gora** iritsi baitzen.

Museoaren **barne-lana** zenbait ildotan egin zen, hasi zenbait **pieza zaharberritzetik** -Museoaren eginkizunetako bat baita ondareaz arduratzea- eta sare sozialetan agertu edo Museoko bildumei nahiz beste jarduera batzuei buruzko **argitalpenak** martxan jartzeraino -eta hori da Museoaren beste eginkizun nagusietako bat, herritarrengandik hurbilago egotea eta gure jardueren eta jakintzaren berri ematea-.

Orobat, Museoaren **hezkuntza-ildoak berritu eta indartu** zen, eta ondorio onak izan zituen horrek. Azpimarratzekoa da, halaber, urtebete eta lau urte arteko haurrentzako lantegien arrakasta, eta +55 Kultur Gidak ildoan sendotzea, programari gida berri bat gehitzearekin batera.

Erakusketek, ohi bezala, era **askotako gaiak** jorratu zituzten: Hitchcock, arte garaikidea, Museoako argazki-funtsen hautapen bat, margolanak, *Guernicari* egindako omenaldia sortu zeneko 80. urteurrenean...

Beste urtebetez, Urgulleko erakusketak -*Donostiari begira*- aurreko urteetan baino bisitari gehiago izan zituen. Museoak **991 bazkide** zituen urtearen amaieran.

Ondarea

Bildumen eta dokumentazioaren arloan, nabarmentzekoa da, batetik, **sarrera eta mugimenduak kontrolatzeko lana** eta bildumak **Gordailuko** biltegietan egokiago ipintzeko lana; bestetik, bildumak **erregistratzeko eta dokumentatzeko** zeregina, bildumak kudeatzeko eta dokumentatzeko **EMSIME sistemaren** barruan. Bi ildo horiek hartu zuten eguneroko lanaren parte handi bat.

+55 Kultur Gidak programako bisitak sendotu egin ziren.

SAN TELMO MUSEOA

© O. Moreno

12+1. Arte Ederretako udal bekak erakusketa ikerketa lanaren ondorio izan zen.

Izan ere, 2017. urtean ingurune eta tresna berri horietara egokitzea izan zen zeregin nagusia.

Gordailuan, sarrerak eta mugimenduak erregistratzeko zeregin ohikoaz gainera, **ehunen bildumak egokitzen eta kontrola hobetzen** jardun zen batik bat, eta geratzen ziren bildumen erregistroa burutu zen, batez ere Aieteko eta Mandasko dukearen jauregietako funtsetakoak. Azpimarratzekoa, halaber, Gipuzkoako Foru Aldundiarekin batera egindako lana, zeinaren ondorioz abian jarri baitziren lan-protokolo komunak eta eresketa-batzorde bitariko bat.

EMSIMEn, nabarmentzeko modukoa da gure **bildumen erregistroak berrikusten** eta Euskal Herriko Museoen katalogo kolektiboa argitaratzen egindako lana. Tresna horri esker, web bidez egin daiteke argitaratze hori, eta edonoren esku

jarri bai gure bildumak eta bai proiektu horretara bildutako beste museoek. Une honetan, San Telmo Museoaren bildumako mila piezaren erregistroak baino gehiago kontsulta daitezke.

2017an, Museoak **208 pieza bereganatu** zituen; horietatik, 167 dohaintza bidez eta 41 erosketa bidez.

Bildumen dokumentazio eta ikerkuntza atalean, Postigo Argazki Funtza aztertzen hasi ginen, 2016an Museoan sartua.

Argitalpenak

2017an, **bi argitalpen-ildo berri** jarri ziren martxan. Batetik, **Bildumak** izenekoa, Museoaren bildumei buruzko ikerketa-lanekin, eta 2017an lau zenbaki eman zituena, horietarik bi aldi baterako erakusketa biren osagarri: **Gurutze-puntuak brodatuak**

San Telmo Museoan, Mariasun Miangolarra eta Eva M. Elorzarena; Gipuzkoa argitara. San Telmo Museoko argazki-funtsa, Maria Millán eta Elisa Querejetaarena; 12+1. Arte Ederretako udal bekak (1893-1936), Mikel Lertxundi Galianarena; eta Errenazimentu ezkutua Donostiako San Telmo elizan. Idiakeztarren Escorialeko kapera-panteoia eta hango margolanak. (1574-1614), Pedro Echeverriarena.

Bigarren ildoan Erronkak arloko programazioaren barruan hasitakoa da, eta izenburu horixe du. Ildo horretan, bi zenbaki argitaratu ziren 2017an: **Feminismos, exilios, narrativas**, zenbait egilerena, eta **Guerras, violencia y Derechos Humanos, Sophie Bessis**-ena. Biek ala biek **Waste Lands** erakusketaren inguruan egindako solasaldi eta mahai inguru batzuk jasotzen dituzte.

© O. Moreno

Waste Lands erakusketa.

2017an egindako zaharberritze lan baten irudia.

Azkenik, Erein argitaletxearekin batera, **Espazioaren barrea / La risa del espacio (Guernica)** erakusketaren katalogoa argitaratu zen, **José Ramón Amondarainek** egina.

Elkarrizketa eta zaharberritzea

Departamenduak ohiko eginkizunak burutu zituen Museoan, hots, erakusketa iraunkorren zein aldi baterakoaren kontserbazioaz eta zaharberritzeaz arduratu zen. Azpimarratzekoa **Gipuzkoa argitara eta 12+1: Arte Ederretako udal bekak (1893-1936)** erakusketetarako bildumen prestakuntza; biak ere Museoak ekoitziak, eta bildumaren pieza asko zaharberritzea ekarri zutenak.

Bestalde, Gordailuan bildumak egokitze lanean jarraitu zen, eta esan beharra dago Centro del Patrimonio Mueble Gordailuko zaharberritze-lantegiak ez zuela atsedetik izan, San Telmo Museoko zaharberritzaileek hainbat lan egin baitzituzten, bai Museoaren bildumetan, bai Gipuzkoako Foru Aldundiarenetan.

Departamendua Urgull mendiko bildumak mantentzeaz eta zaharberritzeaz arduratu zen, eta une honetan Aldundiarekin batera ari da zenbait kanoi zaharberritzen, berriz ere

beren kokalekuetan ikusgai jartzeko asmoz.

Orobat, Museoak zenbait erakusketetarako utzitako obrak prestatu, lagundu eta zaindu ziren; erakusketa hauetarakoak: **Frivolité** (Euskal Museoa, Bilbo) eta **Cisneros, Arquetipo de Virtudes, Espejo de Prelados** (Toledoko katedrala).

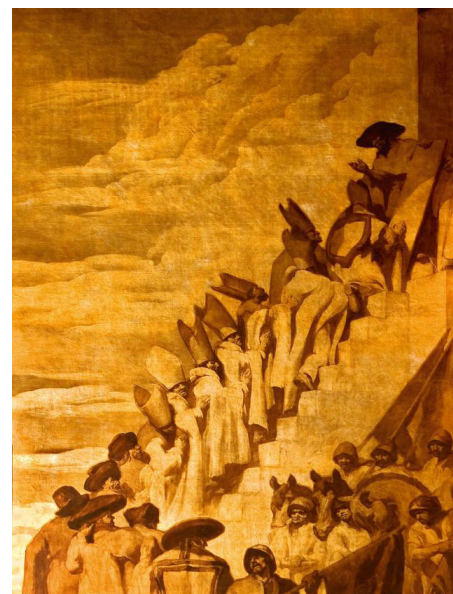
Erakusketak

Museoaren **erakusketa iraunkorreen**, geletako testuetan **frantsesezko eta ingelesezko testuak** sartzeko proiektuari ekin zitzaion 2017an, eta 2018an ere aurrera jarraituko du proiektu horrek, erabat osatu arte. Orobat, hilarrien museografia berriro zen, eta **Hileta errituak Euskal Herrian** izeneko ikus-entzunezkoa erantsi zitzaion ibilbideari, Espiritualtasun zeinuak gai-arloaren barruan.

Aldi baterako erakusketen saillean, **Modernitate bakan bat** eta **Lucia Moholy, ehun urte geroago** izenekoek eman zioten hasiera urteari, biak ere 2016an inauguratuak.

Urtarrilean bertan, **Jose María Sert eta Nazioen Liga. Optika eta diplomazia** aurkeztu zen, Patricia Molins komisario zelarik, Donostiaren Kultura Hiriburutzaren programazioak Museoan zuen azken kapitulua.

Martxoa oso hilabete bizia izan zen, bi erakusketa oso desberdin inauguratu baitziren. Batetik, **Waste Lands, Piedad Solans** komisario zelarik, non, Afganistan, Aljeria, Azerbaijan, Egipto, Arabiar Emirerri Batuak, Iran, Libano, Maroko eta Palestinako jatorria zuten hamar emakume artistaren lanen bitartez, gerrek, kolonialismoaren ondorenak eta beste zenbait gatazka konpondu gabek suntsitu eta pobretutako herrialde batzuen errealitatea jorratu baitzen. Bestetik, martxoan halaber, **Gipuzkoa iruditan** erakusketa inauguratu zen, Museoko

Sertek itxi zuen Kultur Hiriburutzaren inguruko programazioa.

SAN TELMO MUSEOA

Juanma Indok Afrikan sortutako lanak ikusgai izan ziren Laborategian.

bildumako 100 argazki hautatutik osatua. **Elisa Querejeta** eta **María Millán** ziren komisarioak, eta 1850 eta 1930 artean hartutako irudiez gozatzeko bidea izan zuten bisitariek. Alfred Hitchcock zinemagilea izan zen udako protagonista, ekainetik Zinemaldiaren ondoren arte bisitatu ahal izan zen erakusketa batean: **Hitchcock, suspensetik harago**. Erakusketa, Pablo Lorca komisario zelarik, Telefónicaren eskutik iritsi zen San Telmora, eta berak jaso zituen bisita gehien 2017an.

Urteari amaia emateko, beste bi erakusketa programatu ziren. Lehenak **12+1. Arte Ederretako udal bekak** zuen izenburua, eta, Mikel Lertxundi Galianak egindako ikerketa baten ondotik, Donostiako Udalak 1893 eta 1936 artean bekaz lagundutako artistek

egindako lan batzuk berreskuratu zituen. Bigarrena **Espazioaren barrea (Guernica)**. **Jose Ramón Amondarain** izan zen, eta Artiumekin lankidetzan egin zen, zentro hartako zuzendari Daniel Castillejo komisario zelarik. **Guernica** margolanari egindako omenaldia, herri hura bonbardatu zutela 80 urte betetzen zirela eta.

Laborategiak, berriz, proiektu interesgarriak hartu zituen, hasi **Liñiou Faté**rekin, Bibendum bilduma bat, Juanma Indok Afrikan bildua, eta **Second Canvas** proiektu teknologikoraino, tartean zirela Louise Dahl-Wolferen argazkiak, hots, gaur egungo moda-argazkilarien aitzindari batenak, bai eta azken urteotako euskarazko haur literaturari egindako berrikusketa bat ere, **Uhartearen altxorra** izenpean.

Jarduerak

Museoak antolatutako jardueren sailean, bi atal bereiz daitezke. Batetik, **Museoaren erronkak** ildoan doazen jarduerak, zeinek gaur egungo gaiak jorratu baitzituzten; bestetik, ikus-entzule mota desberdinei zuzenduriko hainbat eta hainbat proposamenen programazioa, non musika, dantza edo ondare arlokoak sartu baitziren. Lehen atalean, 2017ko honako jarduera hauek nabarmenduko ditugu: **Waste Lands** proiektuaren barruko hitzaldiak eta topaketak: **Feminismoak, erbesteak, narratibak** eta **Gerrak, indarkeria eta giza eskubideak**; **AGORA K2050** zikloa, iraunkortasunari buruz, Cristina Enea Fundazioarekin eta Udalarekin lankidetzan; **Europako mugak**

Gipuzkoa iruditan.

Espazioaren barrea (Guernica).
José Ramón Amondarain.

Hitchcock, suspensetik harago.
Alfred Hitchcock

SAN TELMO MUSEOA

© O. Moreno

Museoen Nazioarteko Egunean jende asko bertaratu zen antolatutako ekitaldietara.

zikloa, errefuxiatuei buruz, Udaleko Lankidetzak Arloarekin eta 5Wrekin lankidetzan; eta oroimenari buruzko zikloa, Jakiunderekin batera antolatua.

Bigarren atalean ere izan zen nabarmentzeko moduko alderdirik; esate baterako, aldi baterako erakusketen inguruan hainbeste jardura egin izana, hala gaiei nola formatuei dagokienez: bisita bereziak, ikus-entzunezkoen bidezko solasaldiak, musika-jarduerak, mahai inguruak, artista-lantegiak, haur eta familientzako programak, festak...

Hogei kontzertu inguru programatu ziren, estilo desberdinetakoak, musika-eskolarekin, Francisco Escudero kontserbatorioarekin eta Jazzaldia, Musika Hamabostaldia eta Musikagileak jaialdiekin eta musika garaikideko zirkuituarekin izandako lankidetzari esker.

Nabarmentzekoak, halaber, bi dantza-ekitaldi, Museoaren gaiekin lotuak: Kukairen **Guernica-Gernika**ren estreinaldia eta **Esku Harriak: Oteizaren (H) aria** programazioa, MugMus Laborategiarena.

2017an ere izan zen ondareari, etnografiari, arkeologiari, historiari eta euskarari buruzko jardueren programazioa, eta hauek

nabarmendu ziren: **Hau. Euskal Herriko objektu Tradizionalaren Diseinu Lehiaketa** delakoa eta **Bageraren 25. urteurrenaren** ospakizuna.

Haur eta familientzako aisialdiaren ildoak gero eta proposamen gehiago egin zituen; azpimarratzekoa **Ipuin Ibiltaria** eta **Mara Mara** jarduerak sendotu egin zirela, bigarrena urtebete eta 4 urte bitarteko haurrentzat.

Azkenik, San Telmo ere egin zuen udarako kultura-eskaintza: udako zinea, musika, solasaldiak eta San Telmo Gaia delakoa.

Hezkuntza

Museoak beste bultzada bat eman zion hezkuntza-eskaintzari 2017-2018 ikasturtearen hasieratik bertatik, eta ikuspegi berri batez gainera, hau da, esperientziari garrantzirik handiena emanez.

Gainera, gehiago nabarmendu ziren ildo batzuk, hala nola hezkuntza-komunitatera gerturatzea, ikastetxe hurbilenekiko harremanak sendotuz esparru-hitzarmenen bitartez, edota hezkuntza-eragile batzuekin izandako lankidetzak prestakuntza-gaietan (Berritzegune eta Ikastolen Federazioa).

Azpimarratzekoa, halaber, harremanak sendotu izana zenbait inklusio-kolektiborekin hitzarmenen bidez (Gautena, Afagi, Iresgi, Donostiako Udaleko Gizarte Ekintzako Departamendua eta Kultura Aniztasuneko Departamendua, eta abar); horiei esker, askotariko jarduerak erraztu ziren: bisita gidatuak, lantegi-bisitak, erakusketak, eta abar.

2017an, **6.000 ikaslek baino gehiagok** bisitatu zuten Museoa.

© O. Moreno

Familientzako tailerra.

SAN TELMO MUSEOA

Facebook, Twitter, Flickr eta youtuben jarduera biziarekin amaitu zuen urtea San Telmo Museoa.

Urgull

Donostiari begira erakusketak, Urgull mendiko Motako Gazteluan, bisita kopurua handitu zuen berriz ere, eta 2017an 177.000 bisitari baino gehiago hartu zituen. Bisitariak urtean zehar banatzeko joera bat nabari da, udako hilabeteetara mugatu gabe.

Komunikazioa

2017an zehar, komunikazio-departamenduak Museoko arloei laguntzen jarraitu zuen, eta hala, **15 prentsaurrekotik gora** eta **20 prentsa-oharretik gora** eman ziren, **publizitatea** kudeatu zuen, zenbait zabalkunde-euskarri egin zituen – batik bat aldi baterako erakusketen kasuan –, **komunikabideekiko harremanez** arduratu zen, **web-orriaren** eguneratzeaz eta sareen edukiaz, **boletinez**, hileko **agenda** paperezkoaz, zeina eguneratuta egoten baita euskarri digitalean.

Eremu digitalean, martxan jarri zen San Telmoren Facebook orria, herritarrekin komunikazio-bide berriak irekitzea helburu. Hartara, **Facebook** bidezko jarraitzaileak gehituko zaizkie Museoaren Twitter kontuan urtearen amaieran zenbatu diren **6.400 jarraitzaileei**. Web-orriari dagokionez, hiriko

eskulturari buruzko orrialdea eguneratu eta berritu egin zen. **Boletin berri bat** sortu zen jardueren buruzko informazioa emateko, familiei zuzendua bereziki, lehendik dagoenak informazio orokorra eskaintzen baitu. Hartara, **2.000 lagun** inguru Museoan antolatutako jardueren jakinean daude, informazio eguneratua izanik. Bestalde, nabarmentzekoa da **web-orriaren sakelakoentzako bertsioaren** arrakasta. 2016an jarri zen martxan, eta gaur egun San Telmoren buruzko informazioarako irispide erabiliena da arlo digitalean.

Harreman instituzionalak

Museoak instituzio eta kultura-eragile askorekin izan zituen harremanak, eta jarduerak, elkarlanak eta proiektuak egin zituen haiekin batera. Eusko Jaurlaritza eta Gipuzkoako Foru Aldundia –Gordailua, batik bat–, Euskal Herriko Unibertsitatea, Donostiako Zinemaldia, Musika Hamabostaldia, Jazzaldia, Arantzadi Zientzia Elkarteak, Euskadiko Filmategia, Bagera, Globernance, Jakiunde, Bakearen eta Giza Eskubideen Etxea, Donostiako Udaleko Lankidetzaren Departamentua, Ankulegi, CSIC, Donostia Turismoa, Musikagileak,

Basquetour, Euskal Kostaldeko Museoen Sarea...

2017an Museoan egindako erakusketa-proiektuei esker, San Telmok lankidetzan jardun ahal izan zuen beste kulturagune batzuekin, hala nola Es Baluard, Artium, Azkuna edo Fundación Telefónicarekin.

Garrantzi berezia du San Telmorentzat babesle pribatuaren ekarpenak, enpresa ongileak eta enpresa laguntzaileak. Honako hauek izan ziren 2017an: Kutxa, EITB, El Diario Vasco, Cadena SER, Berria, Gara, Naiz, Argia eta Hamaika Telebista. Fundación Michelin enpresa laguntzaileen taldeari atxiki zitzaion 2017an, hitzarmena sinatu baitzen datozen lau urteetarako.

SAN TELMO MUSEOA

STM BISITARIAK	136.000
ERAKUSKETAK	110.000
JARDUERA	25.600
URGULL	177.000

BISITARIAK GUZTIRA: 313.000